

SOKAT SEGÍTHET A VÁROSON A ROMÁN ÉS MAGYAR KÖZÖSSÉG EGYMÁS FELÉ FORDULÁSA

Élhetőbbé válhat Vásárhely

Marosvásárhely akkor lehet élhető és fejlődő város, ha a jelenleg két külön burokban élő román és magyar közösség tagjai egymás felé fordulnak, kezet nyújtanak, megismerik jobban egymást, ha közösen célokat fogalmaznak meg, és számonkérlik a városvezetésen az ígéretek – hangzott el azon a kerekasztal-beszélgetésen, amelyen cégvezetők, művészeti szakemberek és szociológus boncolgatta az élhetőbb város kérdéskörét.

» SIMON VIRÁG

Helyzelelemző, egyúttal jövőbe tekintő beszélgetést is szerveztek a vasárnap zárult Vásárhelyi Forgatóg keretében: a Hogyan tehetjük élhetőbb várossá Marosvásárhely? című értekezésem Jakab István és Ștefan Ormenișan cégvezető, Varagancsik Iringó szociológus, Klaus Birtler építész és Andi Gherghe, a kétnyelvű 3G Színház létrehozója, vezetője osztotta meg gondolatait. A Libeg Zsuzsa újságíró által moderált kerekasztal-beszélgetésen részt vett a marosvásárhelyi városháza sajtószóvivője, Cosmin Blaga is.

A bevezetőben a jelenlevők azt válaszolták fel, hogy véleményük szerint milyen egy élhető város. Az építésről beszélt, hogy elengedhetetlen a nyitottság és a kreativitás, fontos, hogy a városvezetés, de a közösségek is hajlandóak legyenek befogadni az újítást. Helyet és teret kell adni a fiataloknak, például a fiatal építészeknek, akik ötleteikkel érdekesebbé, szebbé tehetik még a kommunizmusból örökölt régi, nagy lakótelepeket is. Varagancsik Iringó szerint az élhető városban egy-egy építkezés megkezdése előtt megkérdezik a kisebb helyi közösségeket, hogy például egy szabadon álló téren vagy átalakítás előtt álló épületben mit szeretnének látni – játszótérre, üzletre, mozira vagy parkra van-e szükségük –, a városgazdák pedig a válaszokat figyelembe véve terveznek és építenek.

Nincsenek szakemberek

A nemzetközi piacon elismert, tapétát és belső berendezéseket gyártó cég vezetője, Ștefan Ormenișan véleménye szerint egy élhető városban az oktatási irányvonal meghatározásakor egyeztetnek a helyi cégekkel, és olyan szakembereket is képeznek, akik majd előbbieknél tudnak dolgozni. Ormenișan elárulta, Kolozsvárra kellett költöztetnie dizájn- és tervezőirodáját, mert Marosvásárhelyen nem talált szakembert, akit alkalmazhatott volna. Jakab István cégvezető szerint is nagyon fontos, hogy az oktatási intézmények odafigyeljenek a helyi piacra, egyeztessenek a cégvezetőkkel, s ne felejtsek el, hogy nemcsak végzett egyetemistákra, hanem pincérekre, kémikusokra, szerelőkire is szüksége van a közösségnek. Jakab arról is beszélt, hogy egy élhető városban digitális úton kell zajlania mindenféle ügyintézésnek, és nem kellene a városházán az egyik irodából a másikba sétálva pecséteket és engedélyeket beszerezni. Andi Gherghe arról beszélt, hogy az élhető város ki tudja használni adottságait, és megpróbálja helyben, otthon tartani a végzőseket. Példaként említette, hogy Marosvásárhelyen, bár van színész- és bábszínészképzés, mégis nehéz olyan végzőst találni, aki itthon akar maradni, itthon akar dolgozni.

Hol tart Marosvásárhely?

A résztvevők civilizált hangnemben, de határozott kritikát fogalmaztak meg a városvezetés felé, kimondva, hogy mi mindennel elégedetlenek. Elhangzott, hogy a városnak és a környező településeknek, az úgynevezett nagyvárosi vagy metropoliszövezetnek nincs hosszú távú stratégiája. Nincs követhető és számonkérhető elképzelés arról, hogy merre is kellene haladnia a városnak; hogy miféleképpen oldja meg a tömegközlekedési gondokat; hogyan válhat Marosvásárhely vállalkozásbarátabb településsé; milyen módon tudja itthon tartani a fiatalokat, hazacsalogatni azokat, akik elmentek. Cosmin Blaga megpróbálta részben cáfolni az elhangzottakat, ugyanis szerinte van városfejlesztési stratégia és a mobilitásra odafigyelő elképzelés is.

A felszólalók javaslatként fogalmazták meg, hogy biztosítsanak részvételi költségvetési lehetőséget, vagyis a helyi költségvetésből különítsenek el egy részt, amelynek elköltéséről a helyi közösség dönthet. Elhangzott, hogy bár mindenkinek fontos a sportélet, a városvezetés a tömegsportokra, a sportközpontok biztosítására fi gyeljen oda jobban, és ne a profi csapatok létrehozására és fenntartására összpontosítson – hagyja azt magáncégekre.

Két közösség, külön célok?

Többen megfogalmazták, magyarok és románok is, hogy Marosvásárhelyen még jól látható a törésvonal a magyar s a román közösség között. Szembetűnő, hogy nem ugyanazokat a kérdéseket és problémákat tartják fontosnak – például a vegyipari kombinát által okozott szennyezés és a fák kivágása mindig csak a magyar közösség tagjait háborítja fel. Elhangzott, nagyon fontos lenne, hogy az iskolákban közös tevékenységeket szervezzenek a román és magyar gyermekeknek, hogy jobban megismerjék egymást, megértsék egymás nyelvét. De fontos, hogy a lakótelepeken is legyenek olyan közösségi terek, ahol az emberek találkozhatnak, beszélgethetnek. „Marosvásárhely nem a magyaroké vagy a románoké, hanem a mi városunk” – hangzott el, ezzel pedig mindenki egyetértett.

Mindenki felelőssége az egy helyben topogás

Azt is többen szövé tették, hogy nem lehet kizárólag a városvezetést okolni azért, ha Marosvásárhely egy helyben topog, és nem fejlődik. Hiszen a helyi közösség választotta meg a döntéshozókat, az önkormányzati képviselőket, a polgármestert. A helyi közösség tagjai – egyénileg vagy kisebb csoportokban – számonkérhetik a választott vezetőket, javaslatokat, elvárásokat fogalmazhatnak meg, és követhetik, hogy azokat milyen módon valósítják meg. A passzív közösségekkel azt tesznek a vezetők, amit akarnak, de az élő és cselekvő kisközösségeket, amelyek hallatják hangjukat, nem lehet figyelmen kívül hagyni.

ROSTÁS
SZABOLCS

» VEZÉRCIKK

Tisztelet, önbecsülés

Utólag, mondjuk néhány év elteltével már nem sok jelentősége van egy választási kampányban használt szlogennek, most azonban nem mehetünk el szó nélkül az RMDSZ által kiválasztott mellett. Kelemen Hunor szövetségi elnök a „Respekt mindenkinek” jelszóval vág neki a novemberi államfőválasztásnak, amivel kapcsolatban csak a kisebbik baj, hogy erősen hajaz a Szociáldemokrata Pártnak (PSD) a májusi európai parlamenti megmérettetés előtt használt, „Románia több tiszteletet érdemel!” (România merită mai mult respect!) szlogenre. (Mondjuk nem hagyható figyelmen kívül, hogy a románok kevésbé tisztelték meg voksukkal az azóta zuhanórepülést vett kormánypártot). A nagyobbik bökkenő az, hogy a szabad anyanyelvhasználatért és annak bővítéséért folytatott több évtizedes küzdelem közepette idegen kifejezésre épül, ami nem a legjobb választás, még a többnyelvű hazai közeg „szókavarodása”, valamint annak ismeretében sem, hogy az üzenetet nemcsak a saját, hanem a román választóközönséghez is el kell juttatni.

De a formai kifogások helyett vizsgáljuk inkább a tartalmi lényegét. Nem vitás, hogy a magyarokat nem övezi az őket megillető tisztelet Romániában, ezt nap mint nap megtapasztalják a közösség tagjai, amikor magyar iskolát, az oktatási hálózat bővítését, az anyanyelvhasználat kiterjesztését követelik, netán kulturális, területi önrendelkezésre formálnak igényt. Egyértelmű, hogy folyamatosan meg kell próbálni leépíteni a nemzeti kisebbségről a többség szemében – nagyrészt hamis történelmi mítoszok, rájuk erőltetett politikai ideológiák alapján – összeállt képet, lerombolni az évtizedes, évszázados előítéleteket. E nélkül nehezen képzelhető el olyasfajta szerződés többség és kisebbség között, amelynek nyomán végre egyenrangú, nemzetalakító polgároknak tekintik a magyarokat Romániában. Nagy kérdés azonban, hogy övezi-e jelenleg kellő tisztelet az RMDSZ-t a román társadalom körében a bizalmatlanság falának áttöréséhez. Hogy a szövetség szóhasználatával éljünk: van-e vajon megfelelő respektje az RMDSZ-nek a románok között? Sajnos az elmúlt évek tapasztalata erős kételkedésre ad okot, hiszen az igazságszolgáltatás függetlenségét, a korrupció elleni harc gyengítését célzó intézkedések terén élen járó balliberális kormányok támogatásával a románok jelentős része lesújtó véleménnyel van a magyar alakulattól, amelyet egyszerűen csak „magyar PSD”-ként emleget.

Nagyon sok tennivaló van tehát az RMDSZ megítélésének javítása terén, és erre az államfőválasztás nyilvánvalóan alkalmas pillanat. Ez viszont csak a választópolgároknak szánt körítés, a szövetség jelöltállításának valódi tétje abban áll, hogy „bemelegítésként” szolgáljon az erdélyi magyaroknak az igazi megmérettetések, a jövő évi helyhatósági és parlamenti választások szempontjából. A tavaszi európai parlamenti választás során erősen rezgett a lécz az alakulat számára a küszöb átlépése tekintetében, ami intő jelként szolgálhatott arra, hogy mindenképpen vissza kell szerezni az RMDSZ-től elpártolt választók legalább egy részét, ha venni akarják a jövő év választási akadályait. Az EMNP által felvett „civil” jelölre vonatkozó javaslat túl későn érkezett ahhoz, hogy az RMDSZ egyáltalán megfontolja, nagy a gyanúnk azonban, hogy a szövetség akkor sem karolja fel a kezdeményezést, ha egy hónappal korábban fogalmazódik meg.

A jelek szerint az RMDSZ számára lényegi kérdés volt az is, hogy a magyarok számára téttel nem különösebben bíró versenybe harmadszorra is a szövetségi elnököt küldje, holott talán ki lehetett volna próbálni mást is. Mondjuk a DNA friss „legyőzésével” többelnép-szerűsége szert tett sepsiszentgyörgyi polgármestert, akinek több lehetősége lett volna megismertetni a románokkal a székelyföldi autonómiaértékvés lényegét. De ez már veszett fejsze nyele, a kampányt Kelemen Hunornak kell végigvinnie, és bizony számára sem tét nélküli a megmérettetés. A magyar választók jövő évi mozgósításának előkészítésén túlmenően ugyanis mégis csak hoznia kell legalább 300 ezer szavazatot (az öt évvel ezelőtti 330 ezerhez képest), ellenkező esetben a szereplése kudarc lenne. A magyar közösség számára megkövetelt tisztelet kivívásának sikeressége ennél is keményebb diónak ígérkezik, arról nem beszélve, hogy a magyarok önbecsülése is alapos erősítésre szorul.

Jövőbe mutató ötletelés. A résztvevők felvázolták, hogyan lehetne élhetőbbé tenni Marosvásárhelyt

HÁZTÖRTÉK